

Skandal, regeringen – säg nej till kärnvapen

Nobelpristagare: Varför tar Sverige inte avstånd från massförstörelsevapen?

Debattartikel i Aftonbladet 2019-07-15

När risken för kärnvapenkrig ökar prioriteras samarbete med Natostater – de länder som just är beredda att använda massförstörelsevapen i krig – på bekostnad av vår tidigare starka röst mot kärnvapen, skriver fredspristagaren Beatrice Fihn.

DEBATT. [Regeringen](#) tänker i nuläget inte skriva under FN-konventionen som förbjuder kärnvapen. Att [Socialdemokraterna](#) och [Miljöpartiet](#) låter försvaret styra svensk kärnvapenpolitik är en skandal och ett brott mot Sveriges nedrustningstradition.

Kärnvapen är det värsta massförstörelsevapen som människan skapat. Det är byggt för att kunna utplåna städer och massmörda oskyldiga civila. Attackerna mot Hiroshima och Nagasaki skördar fortfarande offer. Andra inhumana vapen som kemiska och biologiska vapen och landminor är sedan länge förbjudna.

2017 antog staterna i FN äntligen en konvention som förbjuder även kärnvapen och Sverige röstade ja.

Avtalet är starkt, håller hög kvalitet och resultatet av förhandlingarna belönades med Nobels fredspris 2017. De ”svagheter” som utrikesministern och den hårt kritiserade utredningen har uttryckt gällande förbudstexten är baserade på mycket vilseledande tolkningar.

Sverige har haft en stolt historia av att säga nej till kärnvapen. När det svenska försvaret under 1950-talet ville bygga svenska kärnvapen så var det starka röster inom Socialdemokraterna, inte minst S-kvinnor, och civilsamhället som satte stopp.

De mobiliserade en stark rörelse för nedrustning som kämpade för att Sverige skulle gå med i konventionen mot kärnvapenspridning, NPT, som togs fram under 1960-talet. Försvaret och flera politiker var emot konventionen och menade att den skulle påverka svensk säkerhet negativt. Men Sverige gick ändå med och idag hyllas icke-spridningsavtalet som en milstolpe för global säkerhet.

FN:s förbud mot kärnvapen har mött samma ogrundade kritik som icke-spridningsavtalet en gång gjorde. Skillnaden är att denna gång har Sverige låtit kärnvapenstaterna bestämma. Den nya linjen är även tydlig i den statliga utredningen om kärnvapenförbudet. Inga förespråkare för konventionen och ingen från civilsamhället fick delta i utredningens referensgrupp. Resultatet har blivit att Sverige tar en ny riktning i politiken.

Tidigare har Sverige samarbetat med bland andra Irland, Nya Zeeland, Österrike, Mexiko och Sydafrika i frågor om kärnvapenedrustning. Dessa stater stödjer FN:s kärnvapenförbud. Det är Sverige som har bytt riktning.

När risken för kärnvapenkrig ökar prioriteras samarbete med Natostater – de länder som just är beredda att använda massförstörelsevapen i krig – på bekostnad av vår tidigare starka röst mot kärnvapen.

Utrikesminister [Margot Wallströms](#) pekar på att Sverige i stället startar ett nytt initiativ för nedrustning men en närmare granskning visar att det inte innehåller några nya idéer, backar från tidigare överenskommelser och principer som hela världen redan gått med på och begränsas av samarbete med stater som deltar i kärnvapensamarbeten och har kärnvapen på sin mark.

Stora delar av det svenska och globala civilsamhället som arbetar för nedrustning har i många år mobiliserat för kärnvapenförbudet och tilldelades 2017 Nobels fredspris för sin kamp. Runt om i världen möter vi nu stor och oväntad besvikelse över att den svenska regeringen inte kan ta avstånd från världens värsta massförstörelsevapen och har ställt sig på kärnvapenstaternas sida.

FN:s konvention mot kärnvapen har tvingat fram obekväma sanningar om den svenska försvarspolitiska synen på kärnvapen. Försvarsmakten menar i sitt remissvar till den statliga utredningen att kärnvapen indirekt finns med i Sveriges samarbeten.

Vad betyder det? Transparensen och insynen lyser med sin frånvaro. Nyligen släppte USA en ny kärnvapendoktrin som tydligare än förut diskuterar användning av kärnvapen. Kommer Sverige ha en roll i ett framtida kärnvapenkrig?

Regeringen säger att Sverige fortfarande ska arbeta för nedrustning, vilket då leder till frågan, hur kan vi arbeta för nedrustning när Sveriges försvarsmakt inte vill ta avstånd från användande av massförstörelsevapen?

[Beatrice Fihn](#), fredspristagare och chef för kampanjen International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN)